

Høringssvar vedrørende anbefalinger til en flerårig evidensbaseret alkoholpolitik fra Nilak A/S

Indhold

Generelle betragtninger	3
Nilak A/S kommentarer til specifikke anbefalinger.....	4
Anbefaling 1: Indfør et offentligt ejet alkoholmonopol	4
Anbefaling 2: Fagligt bevillingsnævn	4
Anbefaling 3: Begrænsning af salgstider.....	5
Anbefaling 4: Hæv aldersgrænsen til 21 år	6
Anbefaling 5: Forbud mod markedsføring.....	6
Anbefaling 6: Prisgennemgang med henblik på minimumspris	7
Anbefaling 8: Årlig justering af afgifter	7
Anbefaling 15: Labels med sundhedsinformation	7
Generelle kommentarer	9
Afsluttende bemærkninger.....	9

Generelle betragtninger

Vi anerkender vigtigheden af en evidensbaseret tilgang til at reducere alkoholrelaterede skader i samfundet. Det er prisværdigt, at der er fokus på børns rettigheder og en holistisk tilgang til folkesundhed. Dog ser vi udfordringer i flere af de foreslåede indsatser og anbefalinger. Set i lyset af at forbruget af alkohol i det Grønlandske samfund har været faldende over en længere årrække, virker flere af anbefalingerne til at være en stærkt overdramatiseret overreaktion, uden skelen til de negative konsekvenser de vil medføre.

Anbefalingerne beror i vores optik på en forudindtaget præmis, om at al indtag af alkoholiske drikke er skadeligt. Vi appellerer derfor til en mere nuanceret tilgang til problemstillingen. At fermentere et produkt er en flere tusinde år gammel forædlingsmetode, der udvikler og forfiner smag, forlænger holdbarhed samt skaber glæde, nydelse og samvær. Men som ved overdrevet forbrug, som så meget andet, er skadeligt.

Anbefalingerne beror for en stor dels vedkommen på anbefalinger fra WHO. Dette er prisværdigt, men man bør forholde sig til det faktum, at Grønland allerede har en meget restriktiv alkohollovgivning sammenlignet med andre lande. Således er priser på alkoholiske drikke allerede nogle af de højeste i verden, samt tider for salg og udskænkning stærkt begrænset.

Der bør skeles mellem symptom- og årsagsbehandling. Anbefalingerne indeholder en lang række gode initiativer i forhold til alkoholfrie fællesskaber, oplysning og forebyggende arbejde. Men også en række anbefalinger der begrænser individets frie valg, virksomhedernes ret til at agere i et frit marked samt indtjeningsgrundlag.

Nilak A/S kommentarer til specifikke anbefalinger

Anbefaling 1: Indfør et offentligt ejet alkoholmonopol

Indførelse af et offentligt ejet alkoholmonopol fremstår som et gennemgribende forslag. Det virker uhensigtsmæssigt at fremsætte dette forslag i en tid, hvor den generelle tendens bevæger sig væk fra offentlige monopolselskaber. Vi ser følgende udfordringer:

1. **Manglende dokumenteret effekt:** Erfaringerne fra perioden 2017-2018 med lignende tiltag viser ikke entydige resultater. Det er uklart, hvordan et monopol vil adressere de underliggende problematikker på en mere effektiv måde end eksisterende lovgivning. For dem der husker perioden med nedlukning af salg af alkohol under Corona, bør det medtages, at sukker og gær i perioden var mangelvare i butikkerne. Uden evidens for antagelsen, er det nærliggende at formode, at der har været en stigning i ureguleret hjemmebryg i perioden.
2. **Konsekvens for detailhandlen:** Foranstaltningen vil medføre omfattende økonomiske tab for detailbutikker, hvilket kan føre til prisstigninger på andre dagligvarer. En konsekvensberegning er nødvendig for at forstå de potentielle samfundsøkonomiske konsekvenser.
3. **Overvågning og registrering:** Forslaget om at registrere al alkoholsalg rejser spørgsmål om privatliv og personlig frihed. Det er uklart, hvordan dette praktisk skal implementeres uden at kompromittere individets rettigheder. Eller om der påtænkes at implementerer et rationeringssystem som kendt fra tideliger.
4. **Trænet personale:** Under den nuværende lovgivning skal al personale der beskæftiger sig med salg af alkohol, have gennemfør relevant kursus. Det er uklart hvilke yderligere tiltag der ønskes implementeret.

Vi foreslår, at der i stedet undersøges mere moderate reguleringstiltag, der bygger videre på den eksisterende lovgivning.

Anbefaling 2: Fagligt bevillingsnævn

Den foreslåede oprettelse af faglige bevillingsnævn er en relevant idé. Dog bemærkes, at:

1. **Bevillingsnævn:** Forskellen fra den nuværende praksis, hvor kommunalbestyrelser tildeler bevillinger efter høring fra politiet og brandvæsnet, er uvæsentlig.

2. **Erhvervslivet bør inddrages:** Da det vil være erhvervslivet der vil skulle implementerer beslutninger, bør erhvervslivet være en partner for at sikre at beslutninger er praktisk gennemførlige.
3. **Sikkerhed på udskænkingssteder:** BOR bør fortsat være en høringspart i forbindelse med tildeling af alkoholbevilling. Således at det sikres at udskænkning foregår i sikkerhedsmæssigt forsvarlige lokaler.

Vi anbefaler, at eksisterende procedurer evalueres og udvides til at inkludere sociale aspekter frem for at oprette nye organer, med mere unødigt bureaukrati til følge.

Anbefaling 3: Begrænsning af salgstider

Forslaget om at forbyde salg af alkohol om lørdagen og begrænse udskænkningstider er problematisk af flere årsager:

1. **Sædelighedsforbrydelser i private hjem:** Der henvises til at flere sædelighedsforbrydelser sker i private hjem - særligt efter udskænkningstidernes lukketid. Alligevel anbefales det at begrænse tiderne for udskænkning. Hvilket vil øge risikoen for flere private fester under ukontrollerede forhold.
2. **Hårde stoffer i private hjem:** Det er vores klare oplevelse at der sket en stigning i hårde stoffer i nattelivet. Det er en bekymring at flere private fester, under ukontrollerede forhold, vil bidrage til at normaliserer brugen af disse.
3. **Indgreb i den personlige frihed:** Forslaget om en begrænsning at tider for salg og udskænkning medfører en begrænsning i individets personlige frihed til selv at vælge.
4. **Tab af indtjening for udskænkningsteder:** Forslaget vil medføre et betydeligt tab af indtjening for restauratører, derfor kan det forventes at nogle virksomheder må lukke.
5. **Begrænse kulturelle aktiviteter:** Rentabiliteten i forhold til afholdelse af koncerter og lign. Vil blive radikalt reduceret, og kan forventes at medføre færre kulturelle aktiviteter.
6. **Tab af arbejdspladser:** Forslaget om begrænsning af udskænkning, vil medføre at ansatte i restaurationsbranchen vil få svære ved at forsørge sig selv helt eller delvist. Ved at timeantallet for ansatte reduceres drastisk.
7. **Risiko for øget ureguleret salg:** Begrænsninger kan medføre øget ureguleret ulovligt salg, hvilket vil være svært at kontrollere og regulere. Samt indebærer en risiko for at hårde stoffer bliver en større del af vare der handles.

8. **Allerede restriktive tider for salg og udskænkning:** Grønland har i forvejen meget restriktive salgstider sammenlignet med andre lande. Derfor virker det overformynderisk at indskrænke disse yderligere.

Vi anbefaler i stedet at øger indsatsen mod ulovligt salg udenfor normale åbningstider. Samt en målrettet indsats mod ulovlige stoffer.

Anbefaling 4: Hæv aldersgrænsen til 21 år

Forslaget er et radikalt indgreb i den unge menneskers ret til et frit valg og muligheden for at forsørge sig selv.

1. **Umyndiggørelse:** Forslaget er en umyndiggørelse af unge mellem 18 og 21år. Det vil desuden kriminalisere unge i aldersklassen, der som en del af deres naturlige udvikling ønsker at prøve deres grænser af.
2. **Mulighed for unge for at forsørge sig selv:** Det er naturligt at antage at hævnningen af aldersgrænsen også vil omfatte serveringspersonalet. Restaurationsbranchen består i vid udstrækning af unge mennesker der er i gang med en uddannelse, som supplerer deres SU med denne indtægt. Da størstedelen af andet arbejde som unge i denne aldersgruppe kan få, foregår i samme tidsrum som skolen, vil dette forslag fratage dem muligheden for at forsørge sig selv.
3. **Alkoholforbrug blandt mindreårige:** I lyset af at de nuværende begrænsninger af salg ikke virker i tilstrækkelig grad, er der intet belæg for at antage at en hævnning af aldersgrænsen vil ændre dette.

Det anbefales i stedet at man arbejder målrettet med at håndhæve de nuværende regler.

Anbefaling 5: Forbud mod markedsføring

Denne ”*de tre aber*” (se intet ondt, hør intet ondt, sig intet ondt) strategi er en gentagelse af lovgivningen fra 2017 der blev ophævet i 2019.

1. **Begrænset effekt på ung:** Unge mennesker i dag bruger ikke traditionelle medier i samme omfang som de ældre generationer. I stedet færdes de på sociale medier drevet af internationale selskaber. Da disse ikke er inkluderet af dette forbud, vil anbefalingen have begrænset effekt.

2. **Useriøs tennis lovgivning:** Det virker useriøst at genindføre en lov der tideliger er trukket tilbage efter at været gældende i en stærkt begrænset periode.
3. **Uddeling af gratis alkoholiske drikke:** Dette vil bevirke at bevillingshaver ikke kan afholde receptioner og lig. For en lukket gruppe inviterede gæster.

Det anbefales at man drager erfaring fra ændringer i 2017 og 2019, og helt udelader denne anbefaling.

Anbefaling 6: Prisgennemgang med henblik på minimumspris

Forslaget om at indføre en minimumspris er problematisk i forhold til erhvervslivet.

1. **Det frie marked:** Forslaget begrænser virksomhedernes ret til at agere på det frie marked.
2. **Prisstigning:** Det bør undersøges yderligere om en prisstigning vil ramme de svage i samfundet, der potentielt vil have færre penge at købe dagligvare for.

Det anbefales at undersøge nærmere om anbefalingen vil have den ønskede effekt. Samt at lade virksomhederne om selv at prissætte vare til salg.

Anbefaling 8: Årlig justering af afgifter

Forslaget er problematisk i forhold til høje afgift der allerede er pålagt alkoholiske produkter.

1. **Årlig regulering:** Prisen uden afgift er underlagt de økonomiske mekanismer og stiger dermed i takt med inflationen. Grundet den procentuelle høje afgift i forhold til produktets pris. Vil en årlig justering af afgiften gøre produktet proportionelt dyrere, sammenlignet med andre varer.
2. **Generel afgift:** Grønland har i forvejen nogle af de højeste afgifter i verden på alkohol. Derfor er det svært at se at en prisregulering skønnes nødvendig.

Det anbefales at fastholde de nuværende afgifter.

Anbefaling 15: Labels med sundhedsinformation

Forslaget er problematisk i forhold til mængden af importerede vare og kan påvirke udvalget af vare til salg negativt.

- 1. Nicheprodukter og mindre importører:** Grønland er et lille marked, Det må derfor forventes at det vil blive svært at påvirke producenter til at mærke produkter specielt. Dette vil besværliggøre håndteringen af en række produkter. Særligt for mindre importører samt nicheprodukter.
- 2. Fadøl:** Skiltning af fadøl på taphane bør undtages, grundet størrelsen på label.

Vi anbefaler at øge oplysning om skadevirkninger ved overdrevet alkoholindtag. Men at der indtages en mere pragmatisk tilgang, hvor det enkelte produkt ikke mærkes særskilt.

Generelle kommentarer

Samarbejde: Vi er enige i, at samarbejde er centralt, men det virker inkonsekvent at ekskludere erhvervslivet fra udformningen af politikken, når de samtidig forventes at bidrage til implementeringen. Vi foreslår, at erhvervslivet inddrages i processen, så deres indsigt kan bruges til at sikre praktisk gennemførlighed.

Evidens- og erfaringsbaseret tilgang: I lyset af at anbefalingerne påstås at være evidensbaseret, havde det være klædeligt og i overensstemmelse med akademiske normer, om man i teksten havde noteret kildehenvisninger ved de mange antagelser og påstande der fremføres, som ligger til grund for anbefalingens konklusioner.

Inddragelse: Det er problematisk og fremstår useriøst at ønske bred inddragelse af befolkningen, med henvisning til et link på www.paarisa.gl der ikke har virket i størstedelen af høringsperioden. Yderligere har flere af vores ansatte ikke kunnet deltage i spørgeskemaundersøgelsen, da den endelig var online, i det der skrives at de allerede har deltaget, selv om det ikke er tilfældet.

Afsluttende bemærkninger

Vi anerkender indsatsen og ambitionen i det fremlagte forslag, men vi opfordrer til, at anbefalingerne styrkes med:

1. Mere fokus på dokumenteret effekt og konkrete konsekvensberegninger.
2. Inklusion af flere interessenter, herunder erhvervslivet.
3. Fokus på individets ret til privatliv samt det frie valg.
4. En balanceret tilgang, der sikrer sammenhæng mellem lovgivning, håndhævelse og personlig frihed.

Vi ser frem til det videre arbejde med denne vigtige politik og håber, at vores input kan bidrage til at skabe en mere effektiv og helhedsorienteret alkoholpolitik.

Med venlig hilsen

Jeppe Ejvind Nielsen
CEO, Nilak A/S